

# Ambiciózní, “Akční” plán Bruselu: Pomůžeme až se dohodneme, kde vzít peníze. Letos to však nebude!

- CZ24 News | 26. dubna 2020

EU: Prezidenti a premiéři vlád zemí EU včera během čtyřhodinové videokonference Evropské rady řešili, kde vzít peníze na obnovu hospodářství poškozeného COVID-19. Všichni schválili návrh předložený italským premiérem Giuseppe Contem na zřízení Fondu obnovy EU. Lídři zemí EU však nedokázali vyřešit to nejdůležitější. Kde vzít peníze, které by fond měl rozdělovat. Nejvystižněji situaci zhodnotila německá kancléřka Angela Merkelová: „Shodujeme se na jeho potřebě, ale neshodujeme se v tom, jak jej financovat“.

Počítačové monitory včera šéfové vlád vypínali s tím, že do 6. 5. 2020 má Evropská komise předložit písemný návrh na zřízení Fondu obnovy EU. Nejvyšší představitelé se nedokázali shodnout ani na objemu peněz, kterým by fond měl disponovat. Italský premiér navrhoval 1.500 miliard eur. Francouzský prezident Emmanuel Macron hovořil o „nejméně 1.000 miliardách“. A Předsedkyně evropské komise Ursula von der Leyenová hovořila o záměru investovat prostřednictvím rozpočtu EU 2 biliony eur (2.000 miliard eur).

Premiéři se nedokázali shodnout ani na tom, jestli fond bude poskytovat dotace nebo půjčky. Kromě záměru fond zřídit, se lídři zemí EU shodli pouze na tom, že se pokusí dohodnout koncem června na řádném summitu Evropské rady. Do té doby se mají znovu sejít napřed ministři financí eurozóny na tzv. Euroskupině. Pak ministři financí všech členských zemí na Radě ministrů financí (ECOFIN). A mají se pokusit nějak dohodnout, z čeho zaplatit obnovu hospodářství EU. I Stálý předseda Evropské rady Charles Michel po videokonferenci přiznal, že názory na způsob řešení ekonomické krize jsou mezi členskými státy hodně odlišné.

Otázka tedy je, jak to udělat, aby s návrhem souhlasili všichni. Protože v Euroskupině, v Radě ministrů financí i v Evropské radě se hlasuje jednomyslně. Rozdílné postoje vyjadřují odlišné zájmy evropských politiků. Respektive velkých ekonomických hráčů, které reprezentují. Zhruba by se to dalo parafrázovat tak, že ústy devíti premiérů, kteří požádali o vydání eurobondu, hovoří velké průmyslové podniky, které nutně potřebují pomoc. Ústy německé kancléřky Angely Merkelové a holandského premiéra Marka Rutteho hovoří obří bankovní domy a penzijní a investiční fondy. Ty nechtějí společný dluhopis zemí eurozóny, který by znamenal, že nejvíce postižené země zaplatí na úrocích méně, než kdyby si půjčovaly každá země zvlášť. Velcí finanční žraloci by chtěli opakovat rozkradení státního majetku při Bruselem řízené privatizaci v rámci „pomoci“ EU nejpostiženějším zemím, jako jsou Itálie a Španělsko. Proto Německo a Holandsko prosazuje půjčky, zatímco postižené země prosazují dotace.

Zatím se na na tom nejdůležitějším – kde vzít peníze na pomoc hospodářství – nedokázali dohodnout ministři financí ani v Euroskupině ani v ECOFINu. Kdyby ekonomická krize nebyl tak vážný průšvih, tak by se ne/rozhodnutí ze včerejška i minulých týdnů dalo přirovnat k situaci, kdy chudý člověk nemá peníze, ale “vyřeší” to tak, že si otevře napřed dva a poté ještě třetí bankovní účet. Podobně i EU má včerejšku 3 fondy, ale v nich ještě ani euro, které by mohly rozdělovat. Ale už se jásá, jak nás to vyvede z krize a co všechno za peníze z těch fondů koupíme a opravíme. Radiožurnál referoval o gigantické štědrosti Evropské unie, aniž by připustil, že zatím zdaleka není co rozdávat, ale spíše půjčovat.

Vezměme to popořadě. Před 2 týdny v Euroskupině Německo a Holandsko vetovaly vydání společného dluhopisu zemí eurozóny – tzv. „eurobondu“. Ten by umožnil postiženým zemím platícím eurem získat nižší úrok, než kdyby každá země vydával své dluhopisy zvlášť. Pro méně postižené země jako Německo by to znamenalo, že by při průměrném úroku platili vyšší úroky, než když si nyní půjčují sami. Místo toho Holandsko nabídlo, že si země postižené COVID-19 mají půjčit peníze z Evropského stabilizačního mechanismu (ESM). U půjček na zdravotnický materiál a vybavení na boj s koronavirem by nemusely země podepisovat dohodu o předání kontroly nad státním rozpočtem Evropské Komisi. U půjček na obnovu hospodářství by však musely podepsat tzv. „Memorandum“, kterým by Komise získala právo provádět rozpočtové škrty a prodávat veřejný majetek států, které si z EMS půjčily. Jako se to stalo Řecku v roce 2008, které bylo v rámci dluhové „pomoci“ EU zcela vykradeno.

Pak se sešli ministři financí celé EU a vymysleli plán na investování 550 miliard eur prostřednictvím dvou nových fondů. Kromě 250 miliard půjček z EMS ministři financí rozhodli, že má být investováno dalších 200 miliard přes nový Záchranný fond EU, který by měl na podporu korona-krizí postiženým podnikům měl vyplácet dotace. Vedle něj má být zřízen Zajišťovací fond EU na podporu zaměstnanosti, který by měl rozdělit 100 miliard. Včera měli premiéři vyřešit, jak do nich dostat ty peníze, které by měly oba fondy rozdělovat. Evropská komise navrhla, že by mohla vydat dluhopisy celé EU za 100 miliard. Z výnosů z jejich prodeje měl být naplněn Zajišťovací fond. K vydání a prodeji dluhopisů celé EU by musela dát souhlas Evropská rada. Premiéři se na tom včera shodnout nedokázali. Místo toho schválili zřízení třetího fondu, do něhož budou dál hledat peníze. O řád však zvýšili částku, kterou touto zvláštní cestou hodlají „opatřit“.

Jediné, co včera podmíněně prošlo – protože to musí být potvrzeno ještě na červnovém summitu v paragrafovém znění – je, že Záchrannému fondu EU má 200 miliard půjčit Evropská investiční banka (EIB). Jenže to nejsou žádné peníze navíc pro evropské hospodářství. Akcionáři EIB jsou členské státy EU. Pokud Evropská rada záměr potvrdí, tak by v červnu měly členské země ze svých státních rozpočtů navýšit základní jmění EIB o 120 miliard eur. Na dalších 80 miliard eur mají vlády poskytnout EIB státní záruky.

**Na to, aby členské země mohly poslat peníze do EIB, si ale všichni budou muset půjčit prostřednictvím dluhopisů. Členské státy EU se tedy budou muset zadlužit, aby mohly poslat peníze EIB. Proto aby EIB mohla půjčit EU. Která peníze bude možná půjčovat postiženým zemím a možná rozdávat jako dotace. Je to něco jako přesunutí peněz z jedné kapsy do druhé. Po vyndání 200 Kč z levé kapsy a jejich zasunutí do pravé kapsy nemá člověk ani o korunu více. A stejné je to i s miliardami eur a jejich přesouvání po různých adresách v EU.**

Předsedkyně Evropské komise po jednání Rady oznámila, že Komise předloží „ambiciózní plán na obnovu evropského hospodářství“. Celkový objem pomoci státům, podnikům a občanům, by podle ní měl dosáhnout částky až 2 bilionů eur. Část by měla být ve formě vratných půjček. Část by měla být ve formě nevratných půjček. A část formou dotací. Jaký je rozdíl mezi dotací a nevratnou půjčkou, už neupřesnila. Možná, že to bude tak, že za poskytnutí ne/vratné půjčky se příjemce bude muset ve prospěch Bruselu vzdát části suverenity. Podle von der Leyenové má být financování pomoci hospodářství plně propojeno s rozpočtem EU. **V prohlášení předsedkyně Komise zazněla jedna veledůležitá věta. „Schválení financování Fondu obnovy EU je spojeno se schválením Víceletého fiskálního rámce (VFR).“**

O VFR – neboli sedmiletém rozpočtovém plánu EU na léta 2021 až 2027 – jednají již třetím rokem prezidenti a premiéři v Evropské radě. Zatím se nedokázali dohodnout ani na tom, jaké má mít unijní rozpočet limity ve vztahu k hrubému národnímu důchodu (HND). Tento parametr totiž určuje výši odvodů každé členské země do rozpočtu EU. Zatím „rozptyl“ návrhů osciluje od zachování

současného 1% HND, které navrhuje Německo, až po 1,24% HND, které požaduje Polsko. Komise navrhuje vypsát i unijní daně, které by byly příjmem EU. Většina zemí je zatím proti.

Italský list Il Giornale v noci po jednání napsal, že to prakticky znamená odsunutí pomoci COVID-19 postiženým zemím nejdříve na rok 2021. Tedy pokud se premiéři na Evropské radě o VFR dohodnou do konce letošního roku. Pokud ne, může to být i později.

Ivan David